

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र निष्णात (M.Lib I.Sc)

परीक्षा : जानेवारी - २०२३

सत्र - १

विषय : ग्रंथालय आणि माहितीकेंद्राचे व्यवस्थापन (ML-32-115)

दिनांक : २०/०१/२०२३

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र.१ योग्य पर्याय निवडा (१०)
१. POSDCORB ही संज्ञा कोणी तयार केली?
अ) फेयॉल
ब) गुलिक व आर्विक
क) रंगनाथन
ड) मास्लो
 २. फेयॉल यांनी व्यवस्थापनाची किती तत्वे निश्चित केली आहेत.
अ) १२
ब) १५
क) १४
ड) १०
 ३. शास्त्रीय व्यवस्थापनाचे जनक-----
अ) एफ. डब्ल्यू. टेलर
ब) मायो
क) फेयॉल
ड) मॅक्स वेबर
 ४. कोणत्या अंदाजपत्रक पद्धतीमध्ये गतवर्षी उपक्रम शून्यच असतात.
अ) कार्यक्रमाधारित अर्थसंकल्प
ब) कार्यक्षमतेवर आधारित अर्थसंकल्प
क) प्रमाण पद्धत
ड) शून्याधारित अर्थसंकल्प
 ५. TQM चे पूर्णरूप-----
अ) टोटल क्वालिटी मॅनेजमेंट
ब) टोटल क्वांटिटी मॅनेजमेंट
क) टोटल क्वालिटीटेव्ह मॅनेजमेंट
ड) टू क्वांटिटी मॅनेजमेंट
 ६. MBO चे संक्षिप्त रूप-----
अ) मॅनेजमेंट बाय मिशन
ब) मॅनेजमेंट बाय ऑब्जेक्टिव्ह
क) मॅनेजमेंट बाय ऑरगनायझेशन
ड) मॅनेजमेंट बाय ऑपरेशन
 ७. MBO ही संकल्पना कोणी मांडली.
अ) कुंट्झ
ब) बी. डब्ल्यू. ह्यूमले
क) पीटर ड्रकर
ड) रंगनाथन
 ८. मास्लो यांची थेअरी याच्याशी संबंधित -----
अ) उद्दिष्ट /प्रेरणा
ब) नेतृत्व
क) परिपक्वता
ड) शास्त्रीय व्यवस्थापन
 ९. अनुक्रमित अंदाजपत्रक हा ----- पद्धतीचा अर्थसंकल्प आहे
अ) अपारंपरिक
ब) पारंपरिक
क) खर्च-नफा पृथक्करण
ड) वरीलपैकी नाही
 १०. उद्दिष्ट प्रेरीत व्यवस्थापन हे मूलतः ----- चे तंत्र आहे.
अ) नियोजन
ब) कार्याचे मूल्यमापन
क) निवड
ड) वरील पैकी काही नाही

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)
१. POSDCORB या विषयी सविस्तर माहिती लिहा.
 २. नेतृत्वाचे प्रकार सांगा.
 ३. बदलाचे व्यवस्थापन ही संकल्पना स्पष्ट करा
- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)
१. व्यवस्थापन म्हणजे काय? हेन्री फेयॉल यांच्या व्यवस्थापन विषयी तत्वांची उदाहरणासह चर्चा करा.
 २. उद्दिष्ट प्रेरित व्यवस्थापन म्हणजे काय ? त्याचे महत्व सांगा.
 ३. अंदाजपत्रकाचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)
१. सकल गुणवत्ता व्यवस्थापन
 २. मनुष्यबळ व्यवस्थापन
 ३. पर्ट / सीपीएम

English Translation

Management of Libraries & Information Centers (ML32-115)

- Q. 1 Choose the correct option** (10)
1. Who coined the term POSDCORB

a) Fayol	b)) Gulicks & Urwik
c) Ranganathan	d) Maslow
 2. How many principles of management are enunciated by Fayol?

a) 12	b)15
c) 14	d) 10
 3. Father of Scientific management -----

a) F.W. Taylor	b) Mayo
c) Fayol	d) Max Weber
 4. Which one of the budgeting system takes past performance as zero?

a) Programme budgeting	b) performance budgeting
c) Method of proportion	d) Zero base budgeting
 5. Full form of TQM?

a) Total Quality Management	b) Total Quantity Management
c) Total Qualitative Management	d) To question management
 6. MBO stand for -----

a) Management by Mission	b) Management by Objective
c) Management by organization	d) Manager by operation
 7. The Concept of MBO was given by -----

a) Koontz	b) B.W. Humle
c) Peter Drucker	d) Ranganathan
 8. Maslow's theory is related -----

a) Motivation	b) Leadership
c) Maturity	d) Scientific Management
 9. Line by Line is a ----- budgeting system

a) Nontraditional	b) Traditional
c) Cost benefit analysis	d) None of the above
 10. Management by objective is mainly techniques of -----

a) Planning	b) Job evaluation
c) Selection	d) None of the above

- Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)**
1. Write in detail about POSDCORB .
 2. Explain types of Leadership?
 3. Explain the concept of Change Management.
- Q. 3 Answer the following in detail (Any 2) (40)**
1. What is management? Discuss with examples Henry Fayol's principles of management with examples?
 2. What is management by objectives? Explain its importance.
 3. Explain briefly types of budgeting.
- Q. 4 Write Short notes (Any 2) (20)**
1. Total Quality Management
 2. Human Resource Management
 3. PERT /CPM
-